

Rosja: rekordowe ceny benzyny wskutek fali uderzeń ukraińskich bezzałogowców

Filip Rudnik

21 sierpnia ceny hurtowe za dwa typy benzyny w Rosji – 92- i 95-oktanową – osiągnęły najwyższe w historii poziomy: odpowiednio 73,1 oraz 81,4 tys. rubli za tonę. Przebito cenowy rekord z jesieni 2023 r., kiedy decyzja rosyjskich władz o czasowym obniżeniu subsydiowania sektora doprowadziła do punktowych deficytów paliw na stacjach benzynowych (zob. [Gaszenie pożaru benzyną: kryzys na rynku paliwowym w Rosji](#)). Od początku obecnego roku stawki za benzynę wzrosły o ok. 50%, szczególnie podniosły się latem. Poskutkowało to wprowadzeniem zakazu jej eksportu dla wszystkich firm sektora od 28 lipca do końca sierpnia (regulacja nie dotyczy sprzedaży do krajów zrzeszonych w Euroazjatyckiej Unii Gospodarczej). Pomimo rządowej interwencji wzrost cen nie zahamował – od połowy sierpnia odnotowuje się brak tego paliwa w niektórych regionach Federacji Rosyjskiej (m.in. na okupowanym Krymie, w Kraju Zabajkalskim, Kraju Nadmorskim).

Skok cen benzyny to bezpośrednia konsekwencja ukraińskich ataków na sektor naftowo-paliwowy. Latem bezzałogowce uderzyły w co najmniej 10 różnych rafinerii w Rosji, w wyniku czego doszło do zniszczeń instalacji i wstrzymania produkcji w znacznej części tych zakładów. Ocenia się, że obecna fala ataków – uszkadzająca m.in. największe krajowe rafinerie w Riazaniu i Wołgogradzie, wytwarzające paliwa przeznaczone głównie na rynek wewnętrzny – doprowadziła do wyłączenia ponad 10% całości mocy rafineryjnych w Rosji. Wznowienie rafinacji wymaga przeprowadzenia prac naprawczych, co jest utrudnione ze względu na obowiązywanie reżimu sankcyjnego, który komplikuje sprowadzanie części zamiennych. Należy przy tym zaznaczyć, że większość rosyjskiego parku samochodowego używa oleju napędowego, co ogranicza negatywne implikacje spadku produkcji benzyny dla całej gospodarki FR.

Komentarz

- **Ukraińskie uderzenia skutecznie rozregulowują rosyjski rynek paliwowy, a ich efektywność wzrosła.** Choć Ukraińcy przypuszczają ataki na rafinerie i infrastrukturę paliwową od początku pełnoskalowej agresji (zob. [Sankcje Budanowa: konsekwencje ukraińskich ataków na rosyjskie rafinerie](#)), to obecna intensyfikacja przyniosła najpoważniejsze konsekwencje. W porównaniu z poprzednimi bombardowaniami te z sierpnia wyróżniają się skoncentrowaniem – wcześniej były w większym stopniu rozłożone w czasie. To, że skuteczne uderzenia prowadzone są w sezonie letnim – a więc w okresie, w którym popyt na paliwa rośnie – wzmacnia ich dotkliwość dla sektora.

- **Na pogłębianie się kryzysu wpływają również czynniki wewnętrzne, w tym polityka władz FR.** Letnie wzrosty cen paliw w Rosji mają charakter cykliczny – m.in. ze względu na zwiększony popyt w czasie sezonu turystycznego oraz żniw, a także konieczność przygotowania zapasów przed jesiennym okresem prac konserwacyjnych w rafineriach. W warunkach przedwojennych sektor bezproblemowo odpowiadał na wzrost zapotrzebowania dzięki sporym rezerwom zdolności produkcyjnych. Według obliczeń agencji Argus roczne zużycie benzyn w Rosji wynosi 35–36 mln ton, podczas gdy potencjał rafinerii znacząco przewyższa tę wielkość (w 2023 r. wyprodukowano blisko 44 mln ton tego paliwa). Niemniej w 2024 r. władze utajniły dane dotyczące produkcji ropopochodnych, co utrudnia branży funkcjonowanie – m.in. niemożliwe jest prognozowanie kształtowania się podaży na podstawie oficjalnych statystyk. Według doniesień medialnych część sektora nie zdecydowała się na zwiększenie zapasów wiosną br. – będąc przekonana o niskim popycie na benzynę, jak również ze względu na wysokie stopy procentowe rzutujące na opłacalność kredytowania zakupów.
- **Trudna sytuacja na rynku niesie negatywne implikacje dla władz, zmuszając je do interwencji.** Zarówno proinflacyjny charakter wzrostu cen paliw, jak i występowanie punktowych braków zaopatrzeniowych Kreml postrzega jako potencjalne źródło napięć społecznych. Co więcej, wyłączenie części zdolności rafineryjnych rodzi konieczność przekierowywania wolumenów produktów ropopochodnych z innych zakładów, co obciąża kolej i powoduje zatory logistyczne. Niemożność przerobu ropy naftowej prowadzi zaś do zwiększenia eksportu surowca, wzmagając presję na obniżenie globalnych cen i – co za tym idzie – powoduje niższe wpływy do budżetu federalnego z tytułu opodatkowania sektora.
- **Sytuację pogarsza fakt, że rosyjskie władze nie są gotowe do strukturalnej poprawy funkcjonowania rynku.** Jego liberalizacja – tj. uwolnienie cen detalicznych paliw – poskutkowałaby gwałtownym obciążeniem konsumentów, zaś podniesienie wysokości subsydiów dla producentów w warunkach rosnącego deficytu budżetowego jest problematyczne. Moskwa próbuje niwelować kryzys pomocą z zewnątrz, rozważając zwiększenie importu z Białorusi (decydenci zdecydowali się na ten krok w 2024 r. podczas pierwszej fali ukraińskich uderzeń). Stanowi to jednak jedynie krótkoterminowe remedium i odracza wprowadzenie rozwiązania systemowego.

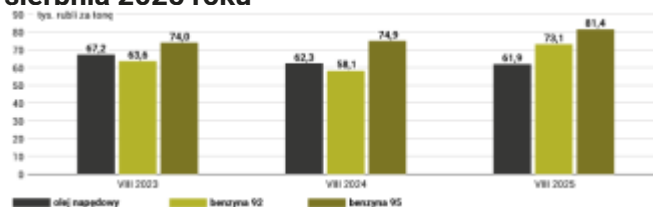
ANEKS

Tabela. Ukraińskie ataki na rafinerie w Rosji od 1 lipca do 23 sierpnia 2025 roku

Obiekt	Lokalizacja	Koncern	Data ataków	Nominalna zdolność rafinerijna (bbl/d)	Konsekwencje ataków
Iloj NPZ im. A.A. Szamara	Iłkij, Kraj Krasnodarski	niezależny	7 lipca	132 tys.	brak
RNPK	Riazań, obwód riazański	Rosneft	2 sierpnia	343 tys.	uszkodzenie części instalacji, połowa mocy rafinerijnych wyłączona
NNPZ	Nowokuzbyszewsk, obwód samarski	Rosneft	2 sierpnia	160 tys.	uszkodzenie instalacji, wstrzymanie prac zakładu
Ałpskij NPZ	Ałpskij, Kraj Krasnodarski	niezależny	7 sierpnia	120 tys.	uszkodzenie części instalacji, wyłączona część zakładu
Saratowski NPZ	Saratowsk, obwód sarański	Rosneft	10 sierpnia	140 tys.	pożar w zakładzie
Łukoil-Uchta-nieftiepienierabotka	Uchta, Republika Komi	Łukoil	10 sierpnia	72 tys.	pożar w zakładzie, uszkodzone zbiorniki
Sławiański EKO	Sławiańsk nad Kubaniem, Kraj Krasnodarski	niezależny	13 sierpnia	90 tys.	brak
Łukoil-Wolgograd-nieftiepienierabotka	Wolgograd, obwód wolgogradzki	Łukoil	13 sierpnia, 19 sierpnia	297 tys.	uszkodzenie części instalacji, wyłączona część zakładu
Syzrański NPZ	Syzrań, obwód samarski	Rosneft	15 sierpnia	170 tys.	brak danych
NZNP	Nowosachytsk, obwód rostowski	AO NZPN	21 sierpnia	112 tys.	pożar w zakładzie, uszkodzone zbiorniki

Źródło: opracowanie własne.

Wykres. Cena giełdowa wybranych paliw 30 sierpnia 2023, 22 sierpnia 2024 oraz 21 sierpnia 2025 roku

Źródło: SPIMEX.